

50 år
1951 - 2001

FORORD

På førjulsvinteren i 2000 nedsatte Lillehammer Rotary Klubb et utvalg på fem personer som skulle forberede klubbens 50-årsjubileum og skrive en jubileumsberetning. Utvalget har bestått av Jarle Bragelien, Kirsten Andberg, Odd Brænd, Odd Dissen og Ole Rønning. Hver av disse har levert stoff til beretningen. I tillegg har Knut Ramberg bidratt med et tilbakeblikk. Det samme har Bjarne B. Ellefsen og Yngvar Mølmen i et intervju med Jarle Bragelien.

Utvalget håper denne beretningen vil være et vesentlig bidrag til klubbens historie, og til glede for medlemmene, kanskje spesielt for de nye, som får mulighet til i noen grad å sette seg inn i klubbens liv og virke gjennom de 50 år som er gått siden starten i 1951.

Lillehammer i april 2001.

Jarle Bragelien Kirsten Andberg Odd Brænd

Odd Dissen Ole Rønning

Lillehammer Rotary Klubb, styret 2000/2001:

Bak fra venstre: Jon Lunke, Arne Edsberg, Bjørn Åge Thoresen, Aril Bjørkøy og Ruth Mjøen.
Foran fra venstre: Aud Hulberg, Einar Moe og Merete Frisenberg Sundgaard.

Gratulerer med 50 år!

Det er i ærbødighet og med stor glede jeg på vegne av distrikt 2300 - Hedmark og Oppland - hilser Lillehammer Rotary Klubb i anledning klubbens forestående 50 årsjubileum. Klubben er blant distriktets aller eldste, og hadde Oslo Rotaryklubb som fadder. Det står stor respekt av våre eldste klubber; de ga støtet til at vi i distriktet nå har 39 klubber med 1400 medlemmer. Hva rotarianere i Lillehammer Rotary Klubb har betalt i kontingent, til Rotary Foundation og ydet i lokale prosjekter, lar seg nok beregne, men det viktigste av alt: At medlemmene gjennom 50 år har hatt et sterkt og trygt vennskap i sin klubb, - det er det ikke mulig å sette tall på. Rotary trengs mer enn noen gang; vi lever i en tid med sterk teknologisk utvikling og tidspresset blir stadig sterkere. Ved våre ukentlige raske møter klarer vi å holde kontakt med mennesker fra andre yrker, å utvikle et godt helhetssyn og å reagere på skjevheter som utvikler seg i vårt samfunn og internasjonalt.

Rotary er i utvikling - vi blir stadig mer utadvendte og åpne og søker samarbeid med alle gode krefter. Lillehammer Rotary Klubb gjør allerede en stor innsats i kampen mot narkotikamisbruk som nå rammer hver åttende familie i Norge. Vi i Rotary må være i første linje i kampen mot å snu denne trenden.

Men glem ikke at det heter Rotary International; over hele verden - i 160 land - er det 1,2 millioner rotarianere. Dette er et meget slagkraftig nettverk av mennesker som er ledende i sine yrker, og som i kraft av dette er i stand til å yte service over landegrensene. Det utføres hvert år 10.000vis av prosjekter, - det største av alle er Polio Pluss. Rotary International ga startskuddet for dette prosjektet som har ført til at polio snart er utryddet i hele verden. Da prosjektet startet fikk ca 350.000 unge mennesker polio hvert år, -i fjor ble det registrert 2.500 tilfeller. FNs generalsekretær Kofi Annan og WHO's generaldirektør Gro Harlem Brundtland har uttalt at Polio Pluss vil danne mønster for lignende prosjekter i framtiden hvor frivillige organisasjoner som Rotary samarbeider med de offentlige organisasjoner på en optimal måte og med betydning over hele verden. Dette er vi med på!

På vegne av Distrikt 2300 ønsker jeg Lillehammer Rotary Klubb lykke til med jubiléet, og en framtid med godt vennskap og stor innsats!

Med Rotary-hilsen

Einar Hauge

Guvernør D2300

Vinstra Rotaryklubb gratulerer!

Det er med glede jeg på vegne av Vinstra Rotaryklubb gratulerer jubilaranten med sitt 50-årsjubileum 26. mai 2001. Lillehammer Rotary Klubb er vår fadderklubb.

Vi takker for støtte i alle år og håper klubben vil få framgang og vekst i årene som kommer.

Lykke til med dagen!

Vinstra Rotaryklubb
Gunnar A. Jahren
president

Hilsen til en 50-åring!

Når vi unge skjelte hen til våre 50 år gamle opphav, syntes vi nok at de var blitt gamle. Oppfatningen endret vi ikke før vi selv plutselig befant oss i den samme alder. Da hevdet vi med styrke at som 50-åring er man i sin beste alder.

Også i Rotarysammenheng er faktisk 50 år en rimelig voksen alder. Husk at Rotary Internationals fødselsdag var 23. februar 1905, og at de eldste norske klubbene ble etablert i begynnelsen av 1920-tallet. Av 39 Rotaryklubber i Distrikt 2300 er kun to eldre enn Lillehammer Rotary Klubb (og det kun med ca. 2 mndr.).

Det kan imidlertid slås fast at Lillehammer Rotary Klubb, vår kjære fadderklubb, fortsatt er en meget sprek og oppegående 50-åring, som i all sin gjøren og laden lever opp til verdenspresidentens utfordring til oss alle: "Create awareness – Take action".

Vi i Mesna Rotaryklubb takker våre Rotaryvenner i Lillehammer Rotary Klubb for 25 års nært og godt kameratskap og samarbeid i den beste Rotaryånd. Det er alltid hyggelig å besøke dere på klubbmøtene, og det er for oss like gledelig hver gang dere finner anledning til å delta på våre møter.

Idet vi ser frem til et like nært, godt og utviklende samarbeid med fadderklubben vår også i fremtiden, gratulerer vi Lillehammer Rotary Klubb hjerteligst med 50-årsjubileet!

Einar Henriksen
President
Mesna Rotary

Rotary er annerledes

Det meste har forandret seg i det halve hundreåret vi ser tilbake på – i verden, i Norge og på Lillehammer. Slik var springbrettet vi hoppet fra:

I VERDEN: Bak murene i Kreml satt fremdeles den frafalne teologistudenten Josef Stalin som enehersker i verdens største stat. Den dekket 22 millioner kvadratkilometer i to verdensdeler, fordelt over seks tidssoner. – I landet hvor en fjerdepart av jordens befolkning bor, hadde Mao Zedongs rødegardister kastet nasjonalistene på havet. De vasset i land på øya Taiwan. – På den koreanske halvøya raste krigen mellom nord og sør, med FN som krigførende part.

I EUROPA, vest for det Winston Churchill døpte "jerneteppe", kjente man de første gufsene fra en krig av ny type: den kalde. Tsjekkoslovakia – Mellom-Europas mønsterdemokrati – ble innlemmet i sovjetsystemet; Finland måtte godta Stalins tilbud om en vennskaps- og støttepakt.

I NORGE spurte mange seg om tilbudet også ville komme til oss. Forhandlinger om et nordisk forsvarsforbund havarerte, i stedet gikk Norge og Danmark med i NATO. Men først og fremst stod etterkrigstidens Norge i fellesskapets, arbeidsgledens og optimismens tegn. Gjenreisning etter krig og okkupasjon krevde alle ledige hender. Alle hjul gikk rundt, alle mann hadde jobb. (Men de kalte det ikke jobb, de kalte det *arbeid*.) Normal arbeidsuke var 48 timer, delt på seks dager; i dag er tallene 37,5 og 5. Mor stelte hjemme, kokte og bakte og oppdro barn. Maten alene tok 40 pst av familiebudsjettet, i dag 13. Meningsløst mye, synes vi som bruker 28 pst på transport og reiser. (Tall fra Statistisk Sentralbyrå.)

LILLEHAMMER var fremdeles småbyen, bokstavelig talt. Den dekket mindre enn tre kvadratkilometer, mens Fåberg bidro med 478, da de to slo seg sammen. Storgaten lå på det nærmeste intakt, slik den var ferdigbygget rundt nestsiste århundreskifte, men ingen brydde seg om den. Var det ikke på tide å rive det gamle ruklet? Så da en Hamarmann tilbød seg å bygge et fire etasjers murhus i Storgaten, gikk det glatt igjennom i bygningsrådet. Siden ble det vanskelig å nekte andre de samme dispensasjonene.

Slik – omtrent i hvert fall – var tilstanden i den store verden og i lille hammer da klubben vår ble født, den 26. mai 1951. Til dåpen ble den båret av 25 høytidsstemte menn. I kjole og hvitt.

Den gang da - -

Over de fjerne år ligger nostalgis rosa slør. Klubbens chartermedlemmer fikk god plass i Victoria hotells peisestue, den som nå er bar. Alle ble kjent med alle, mange ble gode venner. Alle var kjekke og greie og hyggelige mennesker, interessante og positive og inspirerende, etc., spør du meg. Alle var dus, noen banebrytere var på fornavn, og alle var så heldige å tilhøre den maskuline del av menneskeslekten. Kvinnfolk i Rotary? Err'u gæern?

I dag husker ingen den tette røyken fra sure snadder og stinkende sneiper som nedsatte siktbarheten i peisestuen og oppmuntret allergier hos dem som ikke deltok i røykofferet. Ingen husker heller hvor vanskelig det var å få plassert talerstolen så alle kunne høre president og talere i et lokale som ikke var tenkt som auditorium, men altså som peisestue.

En annerledes klubb

Hva har de mange år i klubben gitt meg og lært meg? Først noen ord om hva rotaryklubben *ikke* er. Den er definitivt ikke "småbyens mafia", som noen mistenksomme tror, de grå eminenser som trekker i skjulte tråder og bestemmer hva som skal skje i byen. Den er heller ikke et forum for innbyrdes beundring eller et gjensidig forsikringsselskap hvor vi kan hente trøst og støtte for dumheter vi begår. I eller utenfor Rotary: Tabber vi gjør, må vi svare for selv.

I vårt organisasjonssamfunn er folk med i mange foreninger. De representerer fag og yrker, politiske, religiøse og kulturelle interesser, eller rett og slett hobbyer vi er glad i. De gir oss fellesskap med samme slags mennesker som oss selv. I politikk og kultur er de byggeklosser i et demokratisk samfunn.

Rotary er annerledes. Slik medlemmene rekrutteres fra alle bransjer, fag og interesser, er du garantert at her møter du andre slags mennesker enn deg selv, folk med vidt forskjellig bakgrunn og ulike erfaringer og opplevelser. Dét er stimulerende i en tid da fag og yrker blir stadig mer kompliserte og mange blir eksperter som etterhvert kan mere og mere om mindre og mindre. Gjennom yrkes- og egoforesdrag og ved besøk i offentlige institusjoner og private bedrifter får vi kunnskap om hva klubbkameratene stiller med. Vi får ikke bare innblikk i andre profesjoner enn vår egen, vi hører hvilke problemer utøverne har, hva de tenker om dem og gjør med dem. Vi lærer også at livet byr andre verdier enn bare fag. Gode krefter, gledelig mange fra klubben selv, har gitt oss perspektiver på kunst og kultur og aktuelle diskusjoner i samtiden. I sum: Rotary utvikler det hele menneske i oss.

Jeg er glad jeg fikk være med lenge nok til å se klubben åpne seg for den bedre halvpart av menneskeheten. Jeg fikk oppleve berikelsen som kvinnene bragte med seg til en forsamling hvor menn var menn og karfolk visste best. Også når de hadde synspunkter på tenåringsproblemer uten forstyrrende mødre tilstede.

Lokalt, nasjonalt og internasjonalt

For den enkelte rotarianer står samværet i egen klubb i forgrunnen, men klubbens forhold til lokalsamfunnet er også viktig. Det er vel mitt inntrykk at klubben la mer arbeid i dette i sine første ti-år enn senere. Lillehammer Rotary Klubb påtok seg for eksempel en fadder-rolle for døveskolen i Øyer, tok elever og lærere på tur med bil og buss og båt (nemlig Skibladner) og stelte til juletreffest for dem sammen med Nansenskolen. Vi tok eldre i Lillehammer rundt på biltur og stilte opp på yrkesveiledningen for årets russ, som ble holdt skiftevis i Mjøsbyene.

Men Rotary er ikke bare lokal, ikke bare nasjonal, men en betydelig internasjonal organisasjon, forpliktet på arbeid for fred og vennskap mellom folkene. Da er ungdomsarbeidet sentralt, enten det dreier seg om faglige stipend som ungdom i alle land kan søke, eller direkte utveksling av ungdom mellom klubber i forskjellige land. På begge felter har denne klubben fått og gitt. "Fosterforeldrene" i ungdomsutvekslingen fortjener klubbens store takk.

Krevende utfordringer

Ikke minst gjennom Rotary Foundation, som alle rotarianere er med å finansiere, kan Rotary International spille en viktig rolle i verdenssamfunnet. Et eksempel er det ærgjerrige vaksinasjons-programmet mot poliomyelitt, Polio Plus, hvor Rotary samarbeider med Verdens Helseorganisasjon, FNs Barnefond og det amerikanske US Centers for Disease Control and Prevention. Prosjektet beregnes avsluttet i 2005, da 2 milliarder barn, først og fremst i utviklingsland, skal være vaksinert og

sykdommen utryddet. Resultatene hittil gjør oss stolte av organisasjonen vi er medlemmer av.

Den samme stolthet følte vi da Magne Veierøds kongstanke om Barnas Internasjonale Fredsfestival ble realisert i forbindelse med innspurten foran Vinter-OL på Lillehammer. Rotary International gav drahjelp, og etterhvert sluttet en lang rekke organisasjoner opp. Blant dem var Nansenskolen, Norges olympiske komité, Lillehammers egen olympiske organisasjonskomité, Norges UNESCO-kommisjon. Maihaugsalen var fullsatt da barn og tenåringer fra 36 land la frem sin "appell til verdens statsmenn" om hva de ventet av dem, når det gjaldt fred, menneskerettigheter og miljø. Mange gråt da de fortalte om sin hverdag i hjemlandet. Mange i salen gjorde det samme.

Vi klager av og til over at det er vanskelig for den enkelte klubb å nå frem i det unektelig ganske tunge apparat i vår verdensorganisasjon. Men barnas fredsmøte på Lillehammer forteller at en enkelt rotarianer i en enkelt klubb kan få gjennomslag når ideen er god nok.

Etikken i Rotary

Det var etiske krav som fødte den første rotaryklubben. Etterhvert kom også andre mål, men fremdeles er etikken bevegelsens bunnplanke. Høye etiske krav i personlige forhold, yrke og samfunnsliv og respekt for alt nyttig arbeid er et påbud, så å si kontrakten mellom klubben og den enkelte rotarianer. På engelsk uttrykkes kjernen i rotaryetikken i det krevende *Service above self*, som jeg forsøksvis gjengir med Tjeneste går foran egeninteressen, men som i den autoriserte norske oversettelsen lyder *Rotarys formål er å gagne andre* – kanskje en smule resignert i forhold til originalen. Men sannelig: Alle tre versjonene er uttrykk for det Henrik Ibsen, for tidlig født til å bli rotarianer, kalte den ideale fordring. De uttrykker et tjenesteideal.

Bakgrunnen for Paul Harris' initiativ var forholdene i Chicago rundt forrige århundreskifte. Midtvestens smeltedigel var en rykende heksegryte i eksplosiv vekst. Formuer ble skapt og gikk tapt, folk klorte seg til topps og sank til bunns, midlene var det ikke så nøye med, og menneskeliv var billige. I dette miljøet samlet advokat Harris folk fra forretningsliv og frie yrker i et forsøk på å heve den alminnelige forretningsmoral, gjenreise de gamle amerikanske dyder. I et samfunn hvor alle var opptatt av å karre til seg, sa han: - Det er andre verdier i livet. Du er ikke nødvendigvis en tosk fordi om du har tanke for andre enn deg selv. Det behøver ikke derfor gå dårligere for deg. Tvert imot, den som har øye for andres tarv, vinner selv mest på det.

Selvsagt må ikke sammenligningen med Chicago for hundre år siden presses for langt. Men ser vi ikke trekk også i dagens norske samfunn som i alle fall betyr en brutalisering av det økonomiske liv? "Grådighetskultur" er blitt et stikkord, og ingen ringere enn Kåre Willoch rykker ut mot "villmannskapitalismen". Her ser jeg en utfordring til Rotary om i enda høyere grad å sette de etiske krav på klubbenes dagsorden. Kanskje er ikke alt så bra som vi trodde. Rotarianere er holdningsdannere på sin arbeidsplass, mange også i storsamfunnet. Begge deler forplikter.

Knut Ramberg

Klubbliv i et halvt århundre

Lillehammer Rotary Klubbs fadderklubb er Oslo Rotary Klubb. Svært mye av forarbeidet til oppstartingen av klubben var gjort av dr. Trygve Bjark.

Han begynte å sysle med tanken om en rotaryklubb i Lillehammer ikke lenge etter at han i 1950 kom til Fåberg som distriktslege. Sammen med driftsbestyrer Richard Bjerke drøftet han planer om å danne en slik klubb, og i løpet av vinteren 1950/51 tok planene fastere form. Kontakt ble tatt med den daværende guvernør, Sigvald Jordfald, som besøkte Lillehammer den 14. mars og orienterte ca. 25 innbudte om bevegelsen Rotary. Allerede på det første møtet tegnet 13 av dem seg som medlemmer, og i dagene som fulgte, meldte det seg ytterligere noen interesserte.

Det ble holdt et nytt møte den 11. april på Breiseth Hotel. Trygve Bjark redegjorde der for rotaryarbeidet generelt, og for det arbeid som var gjort i Lillehammer/Fåberg for å få etablert en klubb her. Det ble der oppnådd enighet om å konstituere Lillehammer Rotary Klubb.

Ildsjelen bak det hele, Trygve Bjark, ble valgt til klubbens første president. Med seg i styret fikk han Richard Bjerke, Erling Barth-Larssen, Ener Søberg og David Hansteen.

De øvrige chartermedlemmer var: Hans Bjørn, Ole Bærøe, Osman Dieseth, Bjarne B. Ellefsen, Øystein Enge, Ivar Fjeldstad, Gunnar Gundersen, Halvdan Holbø, Bjarne Høye, Jørgen Kristiansen, Hans Lind, Yngvar Mølmen, Sigurd Pettersen, Olaf Sirnes, Erik Smestad, Arne Svarstad, Hermick Urbye, Fartein Valen-Sendstad og Simon Østmoe.

Det ble ansett som viktig å komme i gang med regulære møter for å styrke klubbens mulighet for å bli medlem av Rotary International. Det første foredrag i klubben ble holdt av arkitekt Ellefsen på møtet den 24. april 1951. Foredraget hadde tittelen "Smak og behag og arkitektur".

Regelmessige månedsbrev fikk klubben fra og med mai 1951. Bortsett fra noen få, er disse komplette. Månedsbrevene forteller om livlig aktivitet fra medlemmene i programarbeidet. Den gang som nå, ble månedsbrevene innledet med en liste over dem som hadde 100% frammøte. Og som i dag avslører disse listene at det stort sett er de samme medlemmene som redder frammøtestatistikken.

Den første gjest i Lillehammer Rotary Klubb var til stede på møtet den 5. juni 1951. Og han var utlending, nemlig tannkirurgen Derek T. Wigginton, London. Han hadde med flagg og overbrakte en hilsen. Han fikk neppe noe flagg i retur, da klubben foreløpig hadde verken flagg eller knapper.

Den store dagen for klubben ble 13. oktober 1951. Da ble det holdt charterfest med damer. Over 60 var til stede i Victoria Hotels festlokaler. Guvernør Elias Sandvig møtte som Rotary Internationals representant. Det var ellers gjester fra Strømstad og Vänersborg, Askim, Gjøvik, Hamar, Hassel, Molde og Steinkjer.

Festen ble innledet med et chartermøte, der den høytidelige overrekkelse av charteret fant sted. Charterbrevet er datert 26. mai 1951, og denne dato regnes derfor som klubbens stiftelsesdato. På festen holdt guvernør Elias Sandvig en kort tale, og overrakte charteret til president Trygve Bjark. Sekretær Richard Bjerke orienterte om hvordan klubben var blitt til, og leste opp navnene på chartermedlemmene. Disse fikk seg overrakt Rotaryknappen. De frammøtte gjester

brakte hilsener og til dels gaver fra sine egne klubber. Ved festbordet var det taler for og av guvernør og president, for gjester og vertskap, for damer og herrer. Det var kommet 26 telegrammer, man sang og danset, og Leif Ramsøy og Mons M. Lie spilte. Møteprotokollen gir uttrykk for at festen "må sies å ha forløpt meget bra".

På det første møtet etter charterfesten takket president Bjark alle for en hyggelig fest, med en særlig hyllest til Gunnar Gundersen for det arbeid han hadde nedlagt for å gjøre festen så vellykket.

Nå kunne klubbens hverdag begynne.

Lillehammer Rotary Klubb - charterfesten 13. Oktober 1951:

Første rekke: Erling Barth-Larssen, Gunnar Gundersen, David Hansteen, Richard Bjerke, Guvernøren Elias Sandvig, Trygve Bjark, Ener Søberg og Ole Bærøe.

Andre rekke: Hermick Urbye, Øistein Enge, Osman Dieseth, Sigurd Pettersen, Arne Svarstad, Olav Kleiven og Hans Bjørn.

Tredje rekke: Ivar Fjeldstad, Bjarne B. Ellefsen, Simon Østmoe, Jørgen Kristiansen, Olaf Sirnes, Erik Smestad, Halvdan Holbø, Bjarne Høye, Hans Lind og Yngvar Mølmen.

Oppgaver og begivenheter

Av månedsbrevene kan man se at klubbmedlemmene engasjerte seg sterkt i programarbeidet, under ledelse av en dynamisk president. Klubben behandlet vesentlige temaer med meget kompetente foredragsholdere og med engasjement fra egne medlemmer. Det var derfor en sprek og livskraftig ettåring klubbens "far" og første president, Trygve Bjark kunne overlate sin etterfølger, Richard Bjerke, ved starten av et nytt rotaryår sommeren 1952.

Det er ikke plass til å gå inn på detaljer i klubbens arbeid gjennom årene, men noen større oppgaver som den har tatt hånd om opp gjennom årene, bør nevnes.

Allerede i juni 1953 fikk klubben i oppdrag å arrangere distriktskonferansen, som er den årlige stormønstring av representanter fra samtlige klubber i distriktet. I 1953 betydde "distriktet" hele Norge, da dette var før inndelingen av landet i dagens 7 distrikter. Til distriktskonferansen det året møtte 400 utsendinger, blant dem flere utlendinger. Rotary Internationals representant var de Groot van Emden, visepresident i Nederlands Røde Kors. Til stede var også en amerikaner, Martin Nevius fra Camden Rotary Klubb. Han korresponderte i mange år etterpå regelmessig med Lillehammer.

Opp gjennom årene har Lillehammer Rotary Klubb stått som arrangør av distriktskonferansen flere ganger, senest 4.-6.september 1998 på Lillehammer Hotel. Konferansen som den gang hadde deltakelse fra 36 av distriktets 39 klubber, hadde som motto "Rotary – Verdier og visjoner".

I 1959 fikk klubben en forespørsel om dette året å arrangere det årlige One Day Institute for Østlandsklubbene. Arrangementet ble ledet av tidligere guvernør, Peter Høegh, og var et typisk arbeidsmøte med ca. 30 deltakere fra omtrent halvparten så mange klubber. Møtet ble holdt den 28. november på Victoria Hotel.

I flere år var det arbeidet for å opprette en eller flere klubber i Gudbrandsdalen. Dette arbeidet førte ikke fram før man i 1960 lyktes med å starte en rotaryklubb på Vinstra, etter at en liten delegasjon av Lillehammer-rotarianere tok kontakt med noen interesserte mennesker der. Delegasjonen besto av Bjark, Falkenberg, Hansteen, Pettersen og Ramberg. Det var imidlertid Yngvar Mølmen som ble den drivende kraft, i og med at han var utnevnt som guvernørens representant i arbeidet med å danne Vinstra-klubben. Den 11.november 1959 konstituerte den seg med Jens Sundt som president og A.M. Hedenstad som sekretær. Klubbens charterdato ble 8.mars 1960.

Lillehammer Rotary Klubb står som fadder også for en annen klubb, nemlig Mesna Rotaryklubb, med charterdato 1. mai 1974. Mesna Rotaryklubbs første president var Lars Gaukstad.

De ukentlige møter i Lillehammer Rotary Klubb holdes på tirsdager kl 18.00. Bortsett fra sommeren 1951, da de ukentlige møter ble holdt på Breiseth og deretter Floris, har møtene fra høsten 1951 vært holdt på Victoria Hotel, der man fikk en avtale om bruk av peisestuen og det tilstøtende rom. Senere har klubben holdt til i hotellets gamle festsal, med alternativ bruk av en av foredragssalene i hotellets vestre del. Avtalen med hotellet må sies å være meget gunstig, da klubben ikke betaler noen fast leie, men betaler kun for det medlemmene nyter av kaffe og kaker.

Programmønsteret som man har blitt stående ved, er at tiden fram til kl 18.10 blir benyttet til uformell samtale. Det viser seg ganske ofte at de resterende 50 minutter fram til kl 19.00, blir i minste laget, spesielt ved interessante temaer, som fører til engasjement og innlegg fra medlemmene.

Programposten "Tre minutter Rotary" har klubben opp gjennom årene ikke fått helt taket på, sjøl om det har tatt seg noe opp de siste par årene. Kanskje har for mange av medlemmene for stor respekt for å ta ordet.

Det må nevnes at mange møter gjennom årene har funnet sted utenom det faste møtested på Victoria, spesielt i sommertiden. Av tidligere protokoller ser man at hyttene til Jørgen Kristiansen og Harald Nordstrand på Sjusjøen, Alf Pedersen i Myggbukta og Sigurd Pettersen på Reina, har vært benyttet til hyggelige møter, ofte med ledsagere til stede. I den noe nærere fortid må nevnes tilsvarende møter hos Per Nyhus på Hov Nordre, og hos Torger Lundgaard på Vingnes. Dessuten har klubben hver sommer et møte på Kirkestuen på Maihaugen.

Møte hos Per Nyhus på Hov Nordre med jordbær og fløte.

Sjøl om klubben i stor grad tar sikte på å benytte egne medlemmer som bidragsytere på møtene, har programkomiteen i alle år også lagt opp til ekskursjoner til interessante bedrifter. Kameratskapsaftener med servering av forskjellig slag, har også vært arrangert en tre-fire ganger i løpet av året, gjerne med ledsagere.

I den sammenheng må man beklage en noe beskjeden deltakelse, uten at man er helt sikker på årsaken.

Et meget vesentlig moment i en Rotaryklubbs virksomhet er komitemøtene. Der vil medlemmene lettere lære hverandre å kjenne, og der får man også større innsikt i hva Rotary står for på de enkelte felt. Det er vanskelig å påstå at komitearbeidet fungerer tilfredsstillende. Det kan se ut som dette arbeidet ikke blir oppfattet som så vesentlig som det i realiteten er. Det er viktig at komitemøtene blir holdt hjemme hos de forskjellige medlemmer, for å legge grunnlaget for bedre kjennskap til hverandre og dermed for kameratskapet. Sjøl om noen komiteer fungerer bra, har klubbens ledelse en stor oppgave i å få den nødvendige forståelse for komitearbeidets betydning.

Kvinner i Rotary

Tanken om å ta opp kvinnelige medlemmer i Lillehammer Rotary Klubb ble reist først etter at Rotary International hadde vedtatt å gi også kvinner adgang til Rotary. Blant medlemmene var meningene delte, fra den klare motstand til den logiske aksept. Det vil si at man innså at flere bedrifter hadde kvinner som øverste leder. Skulle derfor klubben innfri Rotarys krav til en bred representasjon fra det lokale nærings- og foreningsliv, måtte man få valgt inn kvinner.

Diskusjonen om dette gikk over flere møter høsten 1994. Da presidenten kunngjorde at det ganske snart ville foreligge forslag på det første kvinnelige medlem, resulterte det i at to av medlemmene meldte seg ut av klubben. Blant de øvrige ble styrets standpunkt bifalt, om ikke akkurat helhjetet.

De første kvinner som ble tatt opp som medlemmer i klubben var:

- Merete Frisenberg Sundgaard	den 18. oktober 1994
- Brit Sørensen	den 7. mars 1995
- Kirsten Andberg	den 14. mars 1995.

I jubileumsåret har klubben i alt 53 medlemmer, hvorav 7 er kvinner.

Hvordan det var å bli medlemmer i Lillehammer Rotary Klubb, har Merete og Kirsten gitt uttrykk for i et eget innlegg i jubileumsskriftet.

Opptak av Kirsten Andberg ved president Odd Dissen og fadder Merete Frisenberg Sundgaard.

Stipendier og utvekslingsordninger

1. Rotary Foundations ungdomsstipendium.

I 1953 ble Rotary Foundations ungdomsstipendium tildelt journalistlærling Trygve Ramberg, og i 1957 lyktes klubben å oppnå et tilsvarende stipendium for Kari Nørbech. Begge stipendiatene redegjorde senere for sitt et års studieopphold i Amerika.

2. Georgia-stipendier.

To ganger har Lillehammer Rotary Klubb fått tildelt de såkalte Georgia-stipendier, som forutsetter et års opphold og universitetsstudium i Georgia, USA. Den første som med klubbens anbefaling fikk dette stipendium i 1956, var lærer Bergljot Fossum ved Hammerseng Pensjonatskole. Den andre var student Carsten Hansteen, Lillehammer,, som fikk et tilsvarende stipendium i 1959. Begge redegjorde etterpå for oppholdet i Georgia.

3. Andre stipendier.

Også to svenske Rotary-stipendier er utdelt via klubben: ett til stud.philol. John Grieg, Lillehammer, som brukte det til et vårsemester i Uppsala, og ett til Helge Kristiansen, som studerte svensk konditorkunst.

I sitt arbeid for ungdomsutveksling har klubbens medlemmer gjentatte ganger åpnet sine hjem for ungdom som er invitert til Lillehammer, eller har vært på gjennomreise i byen. Barn fra Lillehammers vennskapsby i Danmark, Hørsholm, har vært invitert på julebesøk. Den engelsk-tysk-norske gruppen som i 1954 vandret gjennom Norge med rotarianeren, professor C. L. Godske, ble innkvartert i rotaryhjem under sitt opphold i Lillehammer.

Det største tiltak på denne sektor ble ført i havn sommeren 1959. Etter forslag fra Halvard Grude Forfang tok klubben i 1958 initiativet til, sammen med de andre Mjøsklubbene, å innby 12 utenlandske ungdommer i tenårene til et 14 dagers opphold i Norge, fordelt på klubbene rundt Mjøsa. Engelske, franske og tyske ungdommer deltok på denne turen, som i sterk grad engasjerte medlemmene i alle klubber som sto som verter.

Et nytt, mer beskjedent tiltak i samme retning var invitasjonen sommeren 1960, i samarbeid med Vinstra Rotary Klubb, av tre finske kvinnelige gymnasiaster til et 14 dagers opphold, fordelt med en uke på Lillehammer og en på Vinstra.

4. Hilmar Moen og RYE.

Hilmar Moens ide om ungdomsutveksling med Norge ga støtet til et stort prosjekt – Rotary Youth Exchange – (RYE), som med Whakatane Rotary Club som sentrum, har bredt seg til mange land. For Lillehammer Rotary Klubb resulterte initiativet fra Moen i en invitasjon til klubben om å sende en ungdom til et års opphold i New Zealand, for videre utdanning der. Dermed startet Lillehammer Rotary Klubbs deltagelse i

5. Rotarys ungdomsutveksling.

Klubben var positiv til invitasjonen fra Whakatane Rotary Club, og sendte Sigurd Pettersen junior, som tok sin bygningsingeniørpraksis i New Zealand. Til gjengjeld for Hilmar Moens initiativ ordnet Lillehammer Rotary Klubb sammen med et par andre rotaryklubber, et tilsvarende opphold på Lillehammer for den unge new zealender Barry Cave. Også han kombinerte utenlandsoppholdet med arbeid som tilfredsstilte praksiskravene til ingeniørstudium.

Samarbeidet med Whakatane Rotary Club resulterte i at Lillehammer Rotary Klubb et år sendte et juletre som ble stilt opp på torget i Whakatane, og som ble sentrum i et "norsk" juleprogram med båndinnspilte sanger og hilsener, og som ble sendt ut over new zealandsk kringkasting.

Høsten 1959 hadde Lillehammer Rotary Klubb gleden av å se Hilmar Moen på et av sine møter. Det ble i den sammenheng arrangert en fest med damer, hvor Hilmar Moen og hans far var æresgjester.

Den neste utvekslingsstudenten, Peter Lapping, kom fra Sør-Afrika i 1964.

Ungdomsutvekslingen ble dessverre ikke fulgt opp de neste årene, før klubben mottok en pike, Carolyn Wynn, fra Australia i 1980. Samme år kunne klubben sende ut Lene Veierød, datter av klubbmedlem Magne Arthur Veierød, til Australia. Derfra fulgte i 1981 Hugh Donaldson. Samme året sendte klubben ut Lise Kristiansen, datter av daværende klubbmedlem Helge Kristiansen, til et års opphold i nærheten av Sidney i Australia. I 1983 kom Lynda Ellis fra Australia, nærmere bestemt fra Adelaide. I 1983 kunne Nina Høstmælingen dra til Australia, og derfra fulgte Gary Lunnay året etter. Fra Australia kom også Teresa Bates i 1985, og dit reiste samme år Iver Bragelien, sønn av klubbens medlem, Jarle Bragelien.

Klubben vedtok også for 1986/87 å sende en student til Australia. Studenten var Lillian Hattestad. Til gjengjeld kom i januar 1989 en pike, Samantha Anderson, Lismore, Australia, til Lillehammer. Hun reiste igjen 10. januar 1990. I skoleåret 1989/90 mottok klubben Felicity Eardley, og i kalenderåret 1991 var Rochelle Rimmer fra New Zealand klubbens gjest.

I 1991 reiste Jo Elvestad, Tretten, til Canada, som var et nytt utvekslingsland for klubben. Fra samme land kom Gillian Brown, også 1991. I august 1994 kom Teresa Lambrechts fra Wisconsin, USA, og i samme måned reiste Ulf Andre Bjørnhaug til Michigan, USA, begge for et skoleår. I august 1996 ankom en pike, Pilar Ferreyre Acuna, Argentina, og i samme måned dro Rannveig Nordtømme Noraberg til Cordoba, Argentina.

Mindre aktivitet

I 1990-årene erfarte klubben at det ble stadig vanskeligere å få medlemmer til å ta på seg oppgaven som vertsfamilie noen måneder, og som en konsekvens av dette vedtok man å arbeide for utveksling bare hvert annet år.

Det gir ingen grunn til tilfredshet at klubben i de senere år ikke har maktet å opprettholde ungdomsutvekslingen i et rimelig omfang. Det er imidlertid flere årsaker til dette. Alderssammensetningen i klubben er en av disse. En annen er at begge foreldrene i dag vanligvis er ute i arbeidslivet, og at de derfor ikke synes de har igjen tilstrekkelig tid og overskudd til å ta en utvekslingsstudent i huset noen måneder.

Når man tar i betraktning hvor viktig Rotarys ungdomsutveksling er, og at det var Lillehammer Rotary Klubb og Whakatane Rotary Club på New Zealand som i 1995/96 innledet Rotarys ungdomsutveksling på verdensbasis, får man håpe at Lillehammer Rotary Klubb framover vil lykkes i å finne vertsfamilier blant nye og yngre medlemmer, som igjen kan oppmuntres til å melde på egne ungdommer til et års utenlandsopphold.

Odd Dissen

Group Study Exchange (GSE)

Dette er Rotarys gruppestudieutvekslingsprogram som gjelder unge mennesker fra yrkes- eller foreningsliv som ikke er Rotary-medlemmer. Normalt består gruppene av 5 medlemmer med en rotarianer som leder. Gruppen er det enkelte distrikts gjester i ca 5 uker og roterer mellom forskjellige klubber som er deres verter i 3-4 dager.

Vårt distrikt har gjennom årene deltatt i dette programmet flere ganger og vår klubb har bidratt med kandidater til slike grupper. Vår klubb har også mottatt flere GSE-grupper gjennom årene.

I 1979 hadde vi besøk av en gruppe fra Perth i Australia og i 1985 mottok vi en gruppe fra India. I 1991 kom en gruppe fra Louisiana i USA, i 1994 en gruppe fra Nederland og som den foreløpig siste hadde vi i 1997 besøk av en gruppe fra Michigan i USA.

Odd Brænd

RYLA

RYLA - Rotarys lederkurs for ungdom. Hvorfor bør RYLA omtales i Lillehammer Rotary Klubbs 50-års skrift? Jo, i 1985 ble RYLA-seminarene startet etter initiativ av Harald Hoel og hans guvernørkollega fra Oslo, Bjørn Dahl. Ideen til slike seminar ble unnnfanget på guvernørskolen. Seminarene understreker betydningen av godt lederskap. De skal gi ungdom en innføring i hva som ligger til grunn for godt lederskap og skal motivere dem til å påta seg lederansvar. Målgruppen er ungdom av begge kjønn i alderen 19 - 24 år. "Men, det er ikke lett å bli profet i eget distrikt", sukket Harald Hoel da jeg intervjuet ham til vårt 40 - årsjubileum. Det var en skuffelse for Hoel, som var guvernør for distrikt 230 i 1984/85, at disse seminarene i starten ble mer populære og lot seg lettere arrangere årlig i de andre distriktene. Men de siste årene har det vært arrangert årlige RYLA-seminarer også i vårt distrikt.

Jarle Bragelien

10 Paul Harris Fellows

Paul Harris Fellow Recognition er en hedersbevisning som gis for å gjøre ære på eller uttrykke anerkjennelse overfor klubbmedlemmer eller ikke-rotarianere som har gjort en spesiell samfunnsgagnlig innsats.

Av nåværende eller tidligere medlemmer har følgende fått denne hedersbevisningen: Trygve Bjark, Bjarne B. Ellefsen, Harald Hoel, Bjørn Øye, Ole Rønning, Yngvar Mølmen og Knut Ramberg.

Av ikke-rotarianere har lege Bjarne Ranheim og sykepleier Elisabeth Ranheim samt tidligere ordfører i Lillehammer, Audun Tron, mottatt hedersbevisningen.

Odd Brænd

Da kvinnene kom

Vi er stolte av å være medlemmer av Lillehammers eldste Rotaryklubb, som tross sine mange år er ung i tankene. Klubben var tidlig ute med å ønske kvinner velkommen. Merete ble medlem i 1994 og Kirsten i 1995. Vi ble mottatt på en meget hyggelig måte av alle i klubben, selv om vi hadde hørt om de heftige diskusjonene og et par utmeldinger i forkant av kvinneopptagelsen.

I løpet av de årene vi har vært med i Rotary har vi deltatt på en masse trivelige møter med gode foredrag, og har lært å kjenne nye mennesker med forskjellige yrkesbakgrunner

Det er ekstra spennende å treffe rotarianere i andre land. På en studiereise til Roma hadde Kirsten rotarymerket på jakken sin. Den kvinnelige lederen kom bort til henne og kommenterte merket og fortalte at moren hennes var også medlem av Inner Wheel. Kirsten fortalte da at hun var medlem av Lillehammer Rotary Klubb. Neste dag kom damen tilbake med invitasjon fra faren til å følge ham til kveldens Rotarymøte i Roma. Han ville gjerne vise fram en kvinnelig rotarianer i en by hvor ikke en kvinne ennå var medlem. Forhåpentlig er det blitt en forandring i dag.

Siden 1994 er flere kvinner blitt medlem av Lillehammer Rotary Klubb, og i år 2002 vil vi få vår første kvinnelige president.

Hilsen

Merete Frisenberg Sundgaard

Kirsten Andberg

Distriktsguvernører fra Lillehammer Rotary Klubb

Tre av medlemmene i Lillehammer Rotary Klubb har hatt vervet som Distriktsguvernører (DG) gjennom disse 50 årene. Disse er:

Bjarne Ellefsen,	guvernør 1975 – 76.
Harald Hoel,	guvernør 1984 – 85.
Ole Rønning,	guvernør 1998 - 99.

Både under Bjarne Ellefsen og Harald Hoel sin tid som guvernører var det seks Rotarydistrikter i Norge, og Buskerud fylke var en del av vårt distrikt. I rotaryåret 1985 – 86 ble Distrikt 226, nå 2260, opprettet og Buskerud overført til Distrikt 231, nå 2310.

Antall klubber og dermed klubb-besøk varierte for de forskjellige guvernørene. Bjarne Ellefsen hadde 46, Harald Hoel 54 og Ole Rønning 39 klubber å forholde seg til.

Under sin tid som DG var Bjarne Ellefsen i full jobb i eget arkitektfirma, i tillegg dekket han oppgaven både som sekretær og kasserer. Harald Hoel og Ole Rønning var begge pensjonister.

Den økonomiske utviklingen og sikkert også virksomheten både nasjonalt og internasjonalt kan belyses ved et par eksempler. Bjarne Ellefsen hadde meget store betenkeligheter med å øke kontingent til distriktet fra kr.45.- til 50.- pr medlem, mens kontingenten under Ole Rønnings tid som DG var kr 375.- pr medlem. Da Bjarne Ellefsen gjennomførte "Guvernørskolen", var det ca 250 innkommende guvernører på kurset og selvsagt ingen kvinner. Da Ole Rønning gikk gjennom tilsvarende kurs 23 år senere var antall guvernører øket til 527 og derav over 20 kvinner.

Av spesielle ting knyttet til "våre" guvernører kan nevnes at Harald Hoel, sammen med Guvernøren i 231, gjennomførte det første RYLA-kurset i Norge. Det var også i Harald Hoel sitt år som DG at innsamlingen til Polio Plus startet.

Alle tre guvernørene uttrykker seg meget positivt om tiden som DG. De forteller om et fantastisk år både i nasjonal og internasjonal sammenheng, og at de som guvernører lærte Rotary å kjenne på en helt annen og bredere måte enn som vanlige klubbmedlemmer.

Ellefsen uttaler allikevel at han ble noe overrasket da han ble spurt om å bli DG, da hans interesse for Rotary hele tiden hadde vært rettet mot klubben. Selv om guvernøråret ga mye ny kunnskap om Rotary og anledning til å møte mange interessante mennesker, føler han fortsatt klubben som det viktigste. Under sitt opphold i USA fikk han møte Jessie Owens, multi- gullmedaljøren fra OL i 1936. Owens holdt hovedtalen under samlingen, og dette ble et møte som ga sterke inntrykk og varige minner for resten av livet.

Det er allikevel enighet om at det vil bety mye for en rotaryklubb å ha medlemmer som har tjenestegjort som DG-er. Erfaringene som DG vil uten tvil tilføre klubben bedre kjennskap til Rotary og nye ideer for klubbarbeidet. En DG hvert 10-12 år bør være et både fornuftig og realistisk mål for Lillehammer Rotary Klubb.

Ole Rønning

Barnas fredsfestival på Lillehammer i september 1993.

International Peace Festival for Children

Den meget vellykkede fredsfestival for barn i alderen 11 – 16 år var en del av det kulturelle program for Vinter- Olympiaden i Lillehammer i 1994 – og i stor grad et Rotaryprosjekt.

Initiativet til festivalen, som ble holdt i september 1993, ble tatt av Nansenskolen, Norwegian Humanistic Academy, Rotary, Norwegian Church Aid, the municipality of Lillehammer and the Olympic Organising Committee.

Visjonen bygget på Den Olympiske ide om å bidra til:

”å skape en verden som kan leve i fred, og hvor vi kan arbeide for framskritt og universell kjærlighet mellom folk – uavhengig av hudfarge, rase, tro eller sosial tilhørighet”.

Formålet var å rette søkelyset mot våre felles utfordringer slik de oppleves av verdens barn og unge med bakgrunn i “The UN Convention on The Rights of the Child”.

”The child shall have the right to freedom of expression.

This right shall include the freedom to seek, receive and impart information and ideas of all kind, regardless of frontiers, either orally, in writing or print, in the form of art, or through any other media of the child’s choice”.

Prosessen startet i 1991 med utarbeidelse av et forprosjekt av de lokale representanter i organisasjonskomiteen. Det ble utarbeidet retningslinjer for gjennomføringen som ble ledet av en erfaren prosjektleder, Kristin Eskeland fra Voice of the Children i Oslo. Det endelige regnskap viste ca. 1.6 mill kroner, hvor Rotary Foundation bidro med ca. kr. 212 000.

Deltagelsen endte opp med 88 barn fra 36 land, inklusive 26 barn fra Norge. 40 foreldre og ledsagere fulgte barna og deltok i prosessen..

Innkvartering ble ordnet på Birkebeineren, hvor barna ble plassert sammen i grupper fra flere land.

Arbeidsgrupper ble etablert og fire gruppeledere ble oppnevnt av de voksne. Arbeidet foregikk i Kulturhuset Gamle Banken, og endte opp med en sentral presentasjon i store Maihaugsalen.

Til avslutningen ble invitert flere statsråder, sentrale politikere og fredsprisvinnere. Representasjonen svarte ikke til forventningene.

Arbeidet med en ”Appell til verdens ledere” i Maihaugsalen, ble gjennomført med stor entusiasme og innsatsvilje. Grunnlag for appellen ble bygget over en presentasjon som barna utarbeidet om situasjonen i eget land. Barna var meget direkte i sine uttrykksmåter og i sitt arbeid:

” You, the adults, are the ones who start the wars, - we – the children - pay. You know what is happening, why don’t you do anything?”

Appellen ble presentert med fargerike illustrasjoner, sang og opplesning. En følsom og minnerik opplevelse for en fullsatt sal. Appellen som ligger vedlagt, ble presentert for media. Rotary ble interessert i å videreføre lignende samlinger foran hvert OL!

Dette prosjektet engasjerte begge klubbene på Lillehammer i meget stor grad og det ble nedlagt et stort frivillig arbeid. Det er utarbeidet en video fra hele samlingen og presentasjonen.

The organising committee:

Inge Eidsvåg	Nansenskolen
Arne Myhrvold	Norwegian Olympic committee
Karen Brit Feldberg	Unesco
Lene Nyhus	Lillehammer municipality
Magne Artur Veierød	Rotary
Svein Tornås	Norwegian Church Aid
Knut Brakstad)	Lillehammer Olympic
Georg Kamfjord)	Organising Committee
Halldis Hoaas)	

Magne Arthur Veierød

Polio Plus

Etter å ha gjennomført omfattende vaksinasjonsprogrammer mot polio siden 1978, besluttet Rotary International (RI) i 1985 å etablere et nytt og svært ambisiøst program kalt Polio Plus. Hensikten med dette programmet var at RI sammen med de enkelte lands regjeringer, Verdens Helseorganisasjon (WHO) og andre – innen år 2005, (Rotarys 100 års jubileum), skulle utrydde poliomyelittsykdommen i hele verden ved et omfattende vaksinasjonsprogram.

Det ble samtidig besluttet å starte en innsamlingsaksjon for å skaffe penger til et fond på minst 120 millioner USD. Dette fondet skulle sikre innkjøp av vaksine nok til 5 års forbruk. Rotarymedlemmer over hele verden ble engasjert for å oppnå dette resultatet.

Programmet ble tatt i mot på en meget positiv måte, også her i Norge. Både distrikter, klubber og den enkelte rotarianer satset sterkt for at innsamlingen skulle lykkes. Målet i vårt distrikt ble satt til kr 1.000 pr medlem. Innsatsen var stor også i vår klubb, og da innsamlingsaksjonen ble avsluttet i 1988, var målet nådd. Klubben hadde den gang 62 medlemmer, og oversikten pr 30. juni 1998 viser at Lillehammer Rotary Klubb har betalt inn til Distriktet kr.62.005.10, eller 0.08% over målsettingen.

Et meget bra resultat selv om det ikke var av de aller beste i vårt distrikt, som ellers var det beste i Norge med et sluttresultat på kr 1.523.000.-, eller kr 1.038 pr medlem.

På verdensbasis ble innsamlingen en meget stor suksess, da resultatet på 280 mill. USD var over det dobbelte av målsettingen.

Innsatsen og givergleden i årene 1985-88 har båret frukter og blitt ført videre ved en stor frivillig innsats i forbindelse med utføringen av det praktiske vaksinasjonsarbeidet. Målet som ble satt i 1985 for en poliofri verden i 2005, er klart innen rekkevidde. Rotary vil da ha en meget stor del av æren for dette.

Ole Rønning

Rotary Foundation eller Rotaryfondet

Rotary Foundation (RF) eller Rotaryfondet ble opprettet i 1917 og er organisert som en privat stiftelse i staten Illinois, USA. Rotaryfondet benevnes ofte som Rotarys flaggskip.

Kort fortalt er formålet med RF å støtte opp om Rotary International (RI)s virksomhet for å oppnå forståelse og fred gjennom internasjonale humanitære- og utdanningsprogrammer samt kulturell utveksling. Av de humanitære programmene er Polio Plus klart det viktigste.

I rotaryåret 1999 – 2000 brukte RF i alt litt over 100 millioner USD, eller over 900 mill. NOK, på sine forskjellige programmer.

De årlige innbetalingene til RF kommer som frivillige bidrag fra rotaryklubber og enkelt-medlemmer. I rotaryåret 1999 --2000 utgjorde disse bidragene 72 mill USD, og er helt nødvendige for at RF kan støtte de forskjellige programmene og den internasjonale virksomheten som Rotary driver, spesielt i utviklingsland.

En meget viktig del av RFs årlige inntekter skriver seg fra Paul Harris Fellow Recognition (PHF). En PHF koster 1.000 USD og til nå er nærmere 750.000 personer utnevnt til PHF. Lillehammer Rotary Klubb har bidratt med 10 av disse.

Den enkelte Distriktsguvernør (DG) fastsetter hvert år et mål for innsamling av midler til RF i distriktet. I de siste årene har dette målet vært rundt kr 125 pr medlem i D-2300.

Med tanke på hva disse pengene brukes til gjennom verdensomspennende programmer og prosjekter for å lindre nød og øke livskvaliteten for mennesker særlig i utviklingsland, skulle en tro at dette burde være et lett mål å oppnå. Virkeligheten viser seg dessverre å være noe annerledes. I de siste ti årene er det bare to DGer som har nådd sine mål.

Forståelsen for RFs virksomhet synes å være noe varierende i de enkelte klubber, og giver-gleden likeså. For Lillehammer Rotary Klubb virker det som innstillingen til RF har vært økende i positiv retning i det siste. I forbindelse med et prosjekt i 1998 – 99 for bygging av lavkostnadshus til fattige i India, bidro klubben med et direkte bidrag på 533 USD i tillegg til hovedbidraget på 1.100 USD. Tross dette har vi fortsatt mye å gå på når det gjelder innsatsen for RF, og det arbeidet som denne organisasjonen støtter økonomisk på verdensbasis

Gjentatt og oppdatert orientering om RF og den virksomheten som drives er meget viktig for en positiv innstilling og forståelse i klubben. Resultatene fra f.eks Polio Plus burde være en vekker i positiv retning. Innbetalingen de siste årene har vært økende, og uttalelsene om at RF er et pengesluk uten kontroll på hvor pengene går, er blitt mer eller mindre borte. Klubben har fortsatt en oppgave når det gjelder å skape ytterligere forståelse for RFs arbeid og øke viljen til økonomisk støtte. Målet i de kommende årene må minst være å oppfylle DGs målsetting, en oppgave som vil kreve en solid innsats fra klubbens ledelse.

Ole Rønning

Lillehammer Rotary Klubbs to chartermedlemmer i samtale med Jarle Bragelien

I sitt femtiende jubileumsår er Lillehammer Rotary Klubb så heldig fortsatt å ha to av chartermedlemmene som aktive medlemmer i klubben - Bjarne Bystad Ellefsen og Yngvar Mølmen. Og selvsagt er det få medlemmer forunt å kunne vise til 50-års aktivt medlemskap i en og samme Rotary Klubb. En vakker solfylt vinterdag i mars hadde jeg den glede å invitere disse to hjem til meg på formiddagste for en prat om Lillehammer Rotary Klubb og vårt forhold til Rotary generelt.

Bjarne B. er arkitekt av profesjon. Han drev i mange år et større arkitektfirma i Lillehammer og har således etterlatt seg mange markante spor i form av kirker, rådhus, skolebygg, forretningsbygg og boliger. Yngvar var disponent i Gausdal Bilselskap og har i likhet med Bjarne vært svært aktiv innen sitt fagområde.

Begge har vært aktive i samfunnslivet ellers - blant annet som medlemmer av Lillehammer kommunestyre. Bjarne som representant for KrF og Yngvar for Høyre. Yngvar har også satt betydelige spor som naturvernforkjemper og mangeårig formann i Lillehammer kommunes friluftsnemnd og Norges Naturvernforbund avd. Lillehammer.

Begge har i alle disse årene vært ivrige og markante medlemmer av klubben. Bjarne var guvernør for distrikt 230 i 1975-76. De har holdt en rekke foredrag i klubben - Bjarne også på distriktsnivå. Temaene har vært preget av deres hovedinteresser: Yngvar om transport, by- og kommuneplanlegging og miljøvern; Bjarne om arkitektur, yrkesetikk, adventstanker, og jeg må trekke frem to av hans store foredrag - hans guvernørforedrag "Respekt for menneskeverdet" og hans foredrag "Menneske - gå inn i din tid", holdt på distriktskonferansen på Lillehammer i 1977 og på Voss i 1978.

Hvordan startet så deres forhold til Lillehammer Rotary Klubb for 50 år siden?

Bjarne svarer at han nok var litt nølende, men han kjente godt Trygve Bjark og Richard Bjerke som stod i spissen for å få i gang en Rotary Klubb og Rotarys motto appellerte.

Yngvar synes det gikk glatt. Vi fikk mye litteratur om Rotary, og det hele gled fort inn i et mønster. Medlemmene var sosialt innstilt, og vi var nok mer opptatt av å dyrke kameratskapet de første årene enn det en er i dag. Vår bakgrunn fra motstandsarbeidet under krigen, og det vi da sloss for, stemte også godt med Rotarys etikk. Yngvar var bare 31 år da han ble medlem. Han var yngste medlem gjennom mange år.

Klubbens forhold til lokalsamfunnet?

Offisielt har klubbens forhold til lokalsamfunnet vært beskjedent. Påvirkningen av samfunnet skulle skje gjennom det enkelte medlem. Og begge mener at slik bør det fortsatt være - men klubben hadde nok kanskje større betydning før enn nå. Da klubben i 1958 vedtok å forsøke å etablere en klubb på Vinstra, ble Yngvar guvernørens spesielle representant. Med det gode kontaktnett han som transportør hadde, kom Vinstra Rotaryklubb i gang høsten 1959.

I mange år var klubben som tidligere nevnt, engasjert med skolen for døve barn på Nermo i Øyer. Rektor ved døveskolen uttrykte overfor Yngvar at skolen var ensomt plassert, og at elevene hadde lite kontakt med lokalsamfunnet. Yngvar formidlet dette til Lillehammer Rotary Klubb. Slik kom kontakten mellom skolen og klubben i

gang. Klubbens medlemmer var tilstede på tilstelninger på skolen. Elevene ble tatt med på turer i distriktet og Halvard Grude Forfang arrangerte juletreffest for døveskoleelevene på Nansenskolen. Begge fremhever Harald Nordstrands innsats i denne sammenheng.

Da døveskolen ble flyttet til Trondheim, engasjerte klubben seg ved spesialskolen på Breidablikk. Senere ble det rødvin til jul for beboerne på Fåberg alders- og sykehjem. Og i jubileumsåret er klubbens medlemmer natteravnere.

Hva med PR for Rotary - har vi holdt en for lav profil?

Begge mener vi fortsatt ikke bør markere oss selv. Men det er selvsagt berettiget at det i enkelte situasjoner blir kjent hva klubben står for.

Hvordan har dere som travelt engasjerte samfunnsmennesker maktet å være blant dem med høyest fremmøteprosent?

Møteplikten har aldri vært noe problem. Klassifikasjonssystemet gjør at møtene blir givende med samvær med folk fra andre yrker og annen alder. En får alltid god oppdatering av hva som skjer i samfunnet. Begge hadde en posisjon som gjorde at de i stor grad kunne styre sin tid. Det er ellers også lett å fylle opp møteplikten når en er ute på reise.

Ja, hva med besøk i andre klubber?

Dette gir alltid nye impulser og god informasjon om det stedet en besøker. Yngvar nevner et par spesielle hendelser. På en reise i Israel skulle de overnatte i Eilat. Der ble det en ny Rotary opplevelse. Det var nemlig den dagen Sadat besøkte Israel. Dette medførte at det var få tilstede på Rotarymøtet, men det var unikt å få være sammen med israelere og utbringe en skål for Kairo Rotary Klubb. På et møte i Sandefjord ble Yngvar sittende ved siden av den islandske minister for naturvern og tidligere islandsk ambassadør i Norge - det ble en lang og interessant samtale om naturvernarbeid i de to landene. I februar i 1987 var Yngvar tilstede på et Rotary møte i Washington og stemte for at kvinner skulle få adgang til Rotary.

Som guvernør besøkte Bjarne alle klubbene i distrikt 230. Han fikk således innblikk i hvordan de arbeidet og selvsagt mange gode venner blant distriktets rotarianere. Dette var forøvrig siste året før Buskerud ble utskilt fra distrikt 230. Verdenspresidentens motto det året var: "To dignify the human being"- oversatt til "Respekt for menneskeverdet", og det harmonerte godt med det Bjarne ønsket å si til klubbene. Trass i at distriktet var meget stort var Bjarne både guvernør, kasserer og sekretær. Dette er bemerkelsesverdig siden han den gang fortsatt var yrkesaktiv.

Har Rotary hatt betydning for dere i yrkessammenheng?

Ikke direkte i den forstand at det har gitt økonomisk uttelling. Men begge fremhever Rotarys etikk som en fin ballast å ha med seg i hverdagen. Og Yngvar minnes konkret et par ganger han har spurt seg selv om hans forslag var rettferdig - og ombestemt seg. Fair play i ens gjerning.

Hvordan synes dere klubben har fungert etter at vi fikk kvinnelige medlemmer?

Begge var for at klubben skulle åpne for kvinnelig medlemskap. Og møtene har vært som før. Men, skyter Bjarne inn, det er med kvinnelige medlemmer som med mannlige - noen er svært aktive, andre passive.

Fremtidsvyer for klubben og Rotary?

Den globale satsningen er mye større nå enn den var før, og dette vil nok også utvikle seg videre.

Hos oss har vi ikke det samme problem med kriminelle miljøer som tilfellet var i Chicago da Rotary startet - det er i alle fall ikke akutt til stede. Men Rotarys etiske regler betyr noe både i stort og smått. Dette bør ha betydning også i dag for å demme opp for en del av de negative tendenser vi nå ser i vårt samfunn.

Et bilde på endringen i samfunnet er at på charterfesten var antrekket kjole og hvitt, hva blir festantrekk på 50-års jubileumsmiddagen? Det må vel bli smoking, bemerker Bjarne. "Hvordan fikk du Bjarne tak i kjole og hvitt i 1951?" spør Yngvar og minnes datidens klesmangel. Selv er han avbildet i mørk dress og slips. Hva den yngre garde synes er et passende festantrekk, får vi se når vi møtes 26. mai.

Jarle Bragelien